

LASKUVARJOTOIMIKUNNAN SYYSTIEDOTE 2017

Arvoisa kerhosi puheenjohtaja, koulutuspäällikkö ja turvallisuuspäällikkö!

Jaa tämä tiedote kerhossasi sopiville henkilöille!

Tässä tiedotteessa käsitellään:

- KePoPa Lahdessa 18.–19.11.2017.
- Turvallisuusasiaa:
 - Siipipukuhyppäminen
 - Hyppylinjalla lentäminen ja toimiminen
 - Uloshyppy ja uloshyppypaikka.
- Valmentajakoulutus.
- Trafin sivuilla ”Usein kysyttyä” -osio.
- Tuomariasiaa.
- Suomen ennätyksiä.
- Kalustokuulumisia.

”KEPOPA”, ELI PJ-, TP- JA KOULUTTAJAPALAVERI

Aika: lauantai 18.11.2017 klo 10:00 – sunnuntai 19.11.2017 klo 15.00.

Paikka: Lahti, hotelli Cumulus City Lahti, Kauppakatu 10, 15140 Lahti (1 km päässä rautatieasemalta).

Järjestää: Laskuvarjotoimikunta.

Kustannukset: 40 € osallistujaa kohti (SIL-jäsen), johon sisältyy majoitus 2 hh huoneissa ja ruokailut (2 x lounas, päivällinen ja kahvi sekä aamupala hotellissa yöpyjille). Lisäksi 1 hh huoneesta peritään 42 € lisämaksu (jos itse sellaisen haluaa). Jos et itse löydä huonekaveria (ilmoittautumisessa kysytään), niin LT ryhmitelee. Jos et yövy, niin hinta on 20 €.

Ilmoittautumislinkki <https://www.webropolsurveys.com/S/73A8C3718B146708.par>

Sitovat ilmoittautumiset ja muutokset viimeistään 2.11.2017.

Tarkempi ohjelma lähetetään lähiaikoina, mutta ohjelma tulee sisältämään hyvän kattauksen turvallisuuteen ja koulutukseen liittyviä aiheita, unohtamatta NCO-asioita ja ensi vuoden suunnitelmia.

Käy kirjoittamassa ideoita yms. ohjelmaa varten Padlet-osoitteessa: [https://padlet.com/Laskuvarjotoimikunta/Ohjelmaideoita LT 18 19 11 2017](https://padlet.com/Laskuvarjotoimikunta/Ohjelmaideoita_LT_18_19_11_2017)

Lisätietoja: timo.kokkonen@laskuvarjotoimikunta.fi

TURVALLISUUSASIAA

LIITOPUKUHYPPÄÄMINEN

Tässäpä liitopukuhyppykouluttaja Marek Skowronin terveiset.

Viime aikoina liitopukuhyppääjien määrä on noussut huomattavasti ja liitopuvut ovat kehittyneet todella kovaa vauhtia. Nykyiset mallit lentävät paremmin ja paineistuvat paljon tehokkaammin kuin vielä muutama vuosi sitten. Tämän takia aina ennen hyppyä ja hypyn aikana jokaisen hyppääjän pitää muistaa alla mainitut asiat.

On myös syytä järjestää erillinen palaveri, jossa esimerkiksi turvallisuuspäällikkö ja liitopukuhyppääjät käyvät ne läpi kerhon lentäjien kanssa.

Suunnitelma ennen hyppyä

- 1) **Lentokuvio** – lentosuunnat on sovittu etukäteen, ja ne on käyty läpi muiden liitopukuhyppääjien (vastuu on liitopukuhyppääjillä, ei pokavanhimmalla) kanssa niin, että:
 - a) missään vaiheessa hyppyä ei lennetä muiden (myös ei-liitopukuhyppääjien) päällä; esim. hyppylinjaa ei ylitetä lennon aikana silloin, kun pokassa on muitakin kuin yksi liitopukuryhmä
 - b) ei tule uloslaskeutumisia
 - c) purun ja varjon avauksen jälkeen on mahdollista tulla sovitulla laskeutumiskuviolla alas.
- 2) **Pohja** – pohjan tärkein tehtävä on hyvä navigointi, joten pohja ei koskaan lennä selällään.
- 3) **Oikea hyppyjärjestys** – liitopukuhyppääjät hyppäävät yleensä viimeisinä, koska vapaapudotusaika on normaalia pitempi ja koska ennen uloshyppyä hiljennetään linjanopeutta.
- 4) **Ilmoitus lentäjälle** – lentäjän pitää aina tietää, jos pokalla on liitopukuhyppääjiä. Jokaisen liitopukuhyppääjän vastuulla on ilmoittaa lentäjälle (tai varmistaa, että lentäjä tietää) montako liitopukuhyppääjää/ryhmää on ja mihin suuntaan ne lentävät.
- 5) **Linjan lentäminen** – liitopukuhyppääjien pudotettaessa koneen pitää olla uloshypyn aikana vaaka-lennossa tai laskevalla linjalla. Liitopuvulla ei saa koskaan hypätä nousevalla hyppylinjalla!

Toiminta koneessa/uloshypyllä

- 1) **Ilmoitus lentäjälle** – riittävän ajoissa ennen uloshyppyä, jotta lentäjä ehtii hidastaa lentonopeuden linjalla. Vastuu ilmoittaa/varmistaa on jokaisella liitopukuhyppääjällä.
- 2) **Koneesta poistuminen** – korkeusvakaajaan törmäämisen estämiseksi hyppääjien on huomioitava seuraavat asiat:
 - a) hyppääjän hypätessään on pudottauduttava suoraan alaspäin – uloshypyssä ylöspäin tai korkeusvakaajaa kohti ponnistaminen on ehdottomasti kielletty
 - b) siivet pidetään kiinni (kädet tiukassa otteessa) uloshypyn aikana.

- 3) **Linjanopeus** – lentäjän on pidettävä linjalla riittävä ilmanopeus, jotta kone säilyttää ohjattavuuden ja vakaan lennon ryhmän kiiwetessä ulos ja suorittaessa uloshyppynsä. Linjanopeus saattaa olla (keulistä riippuen) välillä normaalia kovempaa – liitopukuhyppääjän vastuulla on silti hypätä turvallisesti tai jättää hyppäämättä.
- 4) **Sopiva liitopuku** – liitopuvun mallista ja koosta riippumatta on aina mahdollista hypätä yhtä turvallisesti kuin ilman liitopukua. Tästä syystä pitää aina hypätä omaa taitotasoa vastaavalla liitopuvulla.

HYPPYLINJALLA LENTÄMINEN

Kerho-organisaation yhdessä hyppylentäjien kanssa tulee **ohjeistaa** hyppylinjalla lentäminen (nouseva/vaaka/laskeva) ja **erityisesti tiedottaa** tämä kerholaisille uloshyppyn yhteydessä tapahtuvan lentokoneeseen törmäämisen, takertumisen tai muun vastaavan estämiseksi **mahdollisimman pian**.

Edellinen asia on ollut turvallisuustiedotteessa jo 10 vuotta sitten, joten kyseessä ei ole uusi asia. Ts. oletta-
vasti tästä löytyy maininnat kerhon hyppytoiminnan ohjeesta ja hyppylento-ohjeesta (tai vastaavista). Asia
kannattaa kuitenkin tarkastaa. Tiedottaminen ja kouluttaminen ovat ensiarvoisen tärkeitä.

Laskuvarjotoimikunnan nettisivuilta (<http://www.laskuvarjotoimikunta.fi/lentotoiminta/>) olevista malliohjeista löytyy tarvittaessa esimerkkejä sanamuodoiksi. Tässä poimintoja:

Uloshyppyä koskevat ohjeet (HTO esimerkki)

Korkeusvakaajaan törmäämisen estämiseksi hyppääjien ja lentäjien on huomioitava seuraavat asiat kaikilla hyppylinjoilla (**malliesimerkki C-182**):

- Exitissä ylöspäin tai korkeusvakaajaa kohti ponnistaminen on ehdottomasti kiellettyä.
- Kuvaushaalarien ja liitopukujen käyttäjien on hypätessään pudottauduttava suoraan alaspäin avaamatta siipiä kunnes korkeusvakaaja on selvästi alitettu.
- Lentäjän on pidettävä linjalla riittävä ilmanopeus, jotta kone säilyttää ohjattavuuden ja vakaan lennon ryhmän kiiwetessä ulos ja suorittaessa uloshyppynsä.

Nousevilla hyppylinjoilla:

- Kuvaajan (= koneen runkoa vasten oviaukosta roikkuen) paikalle kiipeäminen on kiellettyä.
- Liitopuvulla ei saa hypätä nousevilla hyppylinjoilla.

Pokalistaan kannattaa merkitä myös esim. korkeat avaukset (kuten esim. tandemit ja varjon käsittelyn harjoitushyppyt) sekä liitopuvut. Nämä asiat on syytä kirjata hyppääjille tarkoitettuun ohjeeseen.

Linjalle lentäminen ja linjalla lentäminen (Hyppylento-ohje esimerkki)

{Linjalle lentämiseen ja linjalla lentämiseen liittyy kerho-, lentokenttä- ja konekohtaisia (ks. lentokäsikirja) asioita, jotka on syytä tarvittaessa kirjata kerhon Hyppylento-ohjeeseen sekä hyppääjille tarkoitettuun ohjeeseen heitä koskevilta osin.}

Hyppääjien liikkumista koneessa ja siirtymistä koneen ulkopuolelle on syytä tarkkailla, jottei lentokoneen kuormaus muutu takapainoiseksi ja että mahdolliset liikkumisesta aiheutuneet viat laskuvarjossa havaitaan. Erityisesti tandem on suuresta koosta johtuen altis varjon ”kolhiintumisesta” syntyville vioille.

Hyppääjien kiiwetessä koneen ulkopuolelle, nopeus pyrkii laskemaan sekä vajoamisnopeus kasvamaan. Tällöin lentonopeus pidetään vakiona korkeuden kustannuksella ja korkeuden menetys on huomioitava tavoitekorkeuden valinnassa. Lisäksi kone pyrkii kallistumaan ja kaartamaan hyppyoven puolelle, mikä on estettävä ohjainten koordinoitulla käytöllä.

Liitopukuhyppääjiä pudotettaessa koneen pitää olla uloshyppyn aikana vaakalennossa tai laskevalla linjalla, ei koskaan teho päällä nousussa.

Liitopuku on myös riski uloshypyssä (törmäysvaara, jos nouseva linja tai hyppääjä lähtee väärin; sekä hidaslento, koska kone lentää linjalla normaalia hiljempaa laipoilla); vaatii siis erityishuomiota.

Koneessa liikkumisen ja uloshyppyasiat PITÄÄ kirjata hyppääjille tarkoitettuun ohjeeseen heitä koskevilta osin (oppilaat ja itsenäiset hyppääjät huomioiden).

ULOSHYPY JA ULOSHYPPYPAIKKA

Uloshyppyyn ja uloshyppypaikkaan liittyvien vaaratilanneilmoitusten perusteella pitää kiinnittää huomiota seuraaviin seikkoihin:

1. Tarkkaile omia ja hyppykaverin varusteita, harjoittele uloshyppy takertumisen välttämiseksi (esim. valjashihna tai avauspampula tarttuu ovenpieleen, bootie astimeen jne.).
2. Harjoittele ryhmäuloshyppy otteen / jalan paikan tarkkuudella. Harjoittelematon ja hidas kiipeäminen on aiheuttanut useita uloslaskeutumisia.
3. Katso uloshyppypaikka ennen uloskiipeämistä, tarkkaile koneen sijaintia linjalla hyvissä ajoin. Useita uloslaskeutumisia olisi voitu välttää, jos olisi selvitetty tuuliolosuhteet hyppykorkeuksissa ja katsottu koneen sijainti ennen uloshyppyä.
4. Pidä riittävä väli hyppääjien/ryhmien välillä. Selvitä muidenkin hyppysuunnitelma. Lyhyet exit-välit ja tietämättömyys muiden hyppysuunnitelmista ovat aiheuttaneet useita läheltä piti -tilanteita – törmäys lähellä avautuvan varjon tai varjon varassa olevan hyppääjän ja vapaapudotuksessa olevan hyppääjän kesken.
5. Pilvinen sää ja ”reiän etsiminen” on aiheuttanut useita uloslaskeutumisia. Sää ei aina mahdollista hyppäämistä halutusta korkeudesta tai hyppäämistä ollenkaan – se on hyväksyttävä.

VALMENTAJAKOULUTUS

Urheiluilmailuopisto on käynnistänyt valmentajakoulutuksen, joka pohjautuu VOK-koulutuksiin.

- <http://www.urheiluilmailuopisto.fi/koulutukset/valmentajakoulutus>

TRAFIN SIVUILLA ”USEIN KYSYTTYÄ”-OSIO

Trafin sivuilla *Usein kysyttyä* -osiossa on käsitelty seuraavia aihepiirejä:

- Onko kattojärjestötulkinta edelleen voimassa NCO.SPEC:n voimaantulon jälkeen?
 - o On.
- Tuleeko kerhotoiminnasta kaupallista, jos hyppymestarin palvelut ostetaan ulkopuolelta?
 - o EASA on vahvistanut, että regulaatio ei ota kantaa hyppymestarille maksamiseen, vaan EASAn mukaan kokonaisuus ratkaisee.
 - o Hyppymestarille kulukorvauksen maksaminen ei tee yhdistyksen tai kerhon toiminnasta kaupallista.
- Tuleeko kerhon toiminnasta kaupallista, jos hyppymestarille maksetaan palkkaa?
 - o Trafin näkemyksen mukaan palkan tai korvausten maksaminen ei ole organisaation ulkopuolelle jaettavaa voittoa.
- **Katso tarkemmin:**
 - o https://www.trafi.fi/tietopalvelut/usein_kysyttya/ilmailu_-_yleisilmailu

TUOMARIASIAA

- *Linda Mäkelä* on Saksassa suorittanut FAI-tuomarin tutkinnon, lajina FS/VFS.
- *Miroslava Shilova* ja *Joel O'Donoghue* ovat saaneet kansallisen tuomarin pätevyyden osallistumalla FAI-tuomarikurssille viime talvena.

LT onnittelee uusia tuomareita!

SUOMEN ENNÄTYKSIÄ

LT on 22.9. hyväksynyt seuraavat uudet Suomen ennätykset aikaisemmin hyväksytyjen lisäksi:

- FS4-KA. Pro-Team. Tunneli FS 4-way 10 kierroksen keskiarvo kilpailussa. 22,3 pistettä. Bedford, Englanti, 7.–8.4.2017.
 - Pro-Team: *Kimmo pohjola, Outi Pohjola, Eija Suvala* ja *Emilia Sormunen*.
- CF 2 sekvenssi, eniten muodostelmia. Ilmasirkus. 16 pistettä, Tampere – Härmälä, 27.7.2017.
 - Ilmasirkus: *Simo Leminen, Jani Lyttinen* (video) ja *Teemu Hietakari*.
- CF-sekvenssi. 5-way formation where 3 people change places completing 5 formations; Vesivehmaa, Finland, 9.8.2017.
 - *Pasi Pirttikoski, Jari Lehti, Matti Pirttikoski, Jukka Rönkkö* ja *Kimmo Karhu*.
- FS-80-way. Suomen ennätys, Klatovy, Tsekki, 9.8.2017.
 - https://drive.google.com/open?id=0B_qhuOZTXUr2b00yNnFYUXR5eWs

LT onnittelee ennätyksen tekijöitä!

KALUSTOKUULUMISET

Tästä jo tulikin oma tiedote 27.9., mutta vielä kertauksena.

[Laskuvarjokaluston huolto-ohje](#) (22.9.2017)

Oleellisin kohta on, että laskuvarjokaluston huolto-ohjeesta poistetaan kohdasta 7.2 teksti "**Koulutuskäytössä olevan päävarjon maksimikäyttöikä on 20 vuotta.**" Eli jatkossa oppilaspäävarjo hylätään kunnan mukaan, kuten lisenssihyppääjän päävarjokin.

[Hyppykäyttöön soveltuvat laskuvarjokokonaisuuden komponentit](#) (19.9.2017) on päivitetty.

Hauskaa ja turvallista loppusyksyä!

Laskuvarjotoimikunta

lt@laskuvarjotoimikunta.fi

www.laskuvarjotoimikunta.fi

